

Külső bolygók 1993–1994

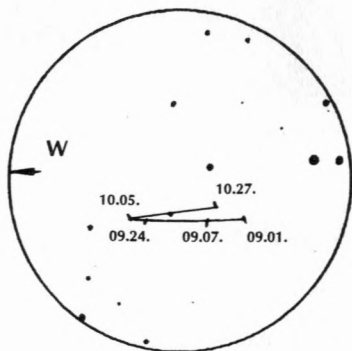
Észlelő	Észlelés		Műszer
	Uránusz	Neptunusz	
Gyzenize Péter (Komló)	5 C	5	15 T
Kocsis Antal (Balatonkenese)	1 C,M	1 C,M	15,5 T
Mizsér Csaba (Budapest)	5 I,C	5 C	7 L
Papp Sándor (Kecskemét)	3 C,M	3 C,M	24,4 T
ifj. Papp Sándor (Kecskemét)	2 C	2 C	24,4 T
Presits Péter (Budapest)	2	1	5 L
John, Toone (Boothstown, GB)	1 M	1 M	12 x 50 B
Vicián Zoltán (Héhalom)	1 C	4 C,H	26 T
Vincze Iván (Pécs)	4 C,M	3	17 T

Rövidítések : I = intenzitásbecslés; C = színbecslés; M = fényességbecslés; H = holdak észlelése; T = reflektor; B = binokulár; L = refraktor;

Két láthatóság feldolgozásával jelentkezőnk ezúttal. A kettő közül a 93-as volt az érdekesebb, ekkor ugyanis a két bolygó néhányszor igen közel került egymáshoz, kisebb nagyítással egy látómezőben látszottak. Vicián és Presits augusztus 13-án illetve 19-én figyelte meg az óriásbolygókat egy-egy alkalommal. Vicián 80 ívperce becsülte a két égitest távolságát.

Az Uránusz korongja 7 cm-es műszerrel is jól kivehető 100x-os nagyítás mellett, ugyanezt a műszert használva a Neptunusz kiterjedtsége már csak sejthető (Mizsér). Biztosan 12 cm-es távcsővel látszik, 120x-os nagyítást alkalmazva (Vicián) — mintha a Jupitert néznénk mondjuk egy 10x50-es binokulárral. Az Uránusz peremsötétetését Mizsér 7 cm-es refraktórral 100x-os nagyítással többször is feljegyezte: a külső perem sötét, homályos, a belső rész tompa fényű, illetve kissé árnyalt megjelenésű volt. A két rész színben is különbözött, a belső sárgás, a külső zöldes árnyalatú volt. Általában bármilyen műszert használva legalább 100x-os nagyítás szükséges a peremsötétetés észrevételéhez.

Az Uránusz színéről készült feljegyzéseket táblázatos formában közöljük. Megfigyelhető egy sárga-kék-zöld utat követő tendencia, amint egyre nagyobb műszert illetve nagyítást használtak a megfigyelők. Ami a táblázatból nem derül ki, hasonló kaliberű műszerek esetén a jobb átlátszóságú légkör kék felé tolódott árnyalattal párosult, bár ahhoz, hogy mindezt biztosan állíthassuk, több megfigyelésre lenne szükség.

A Neptunusz elmozdulása Gyenizse Péter észlelései szerint (7 L, 52x)

Mindkét bolygó mozgása akár egy nap alatt is észrevehető volt. Gyenizse LM-rajza az 1994 szeptember-októberi hurkot mutatja be a Neptunusz esetében; a hurokrészen természetesen lelassul a két égitest látszó mozgása.

Vicián Zoltán négy alkalommal sikeresen azonosította a Tritont, a Neptunusz legfényesebb holdját a két láthatóság során. 1993. augusztus 13-án és 19-én PA 80-ra, illetve PA 90-re látta a 13,6 magnitúdós kísérőt. A hold 5 nap és 21 órát követően ér pályájának ugyanazon pontjára, így az észlelő hat nap különbséggel készült pozíciószög-bebecslése alapján az azonosítás egyértelműnek mondható.

Műszer	Nagyítás	Szín	Észlelő
7 L	125x	közepe: sárgás széle: zöldes	Mizsér
7 L	125x	közepe: sárgászöld széle: kékeszöld	Mizsér
8 L	52x	kékesfehér	Gyenizse
8 L	52x	közepe: fehér széle: kékes	Gyenizse
15 T	59x	zöldessárga	Papp, ifj. Papp
	90x	zöldessárga	Gyenizse
15 T	65x	halványkék	Vincze
17 T	46x	világoskék	
24,4 T	60x	sárgászöld	
	120x	sárgászöld	
	186x	opáloszöld	
	240x	opáloszöld	Papp, ifj. Papp
24,4 T	70–120x	neonzöld	Papp
26 T	44x	zöld	Vicián

1. táblázat. Az Uránuszra vonatkozó színbecslések

VINCZE IVÁN

METEOR GYORSHÍREK

Gyorshíreinkben az amatőrök számára érdekes új csillagászati felfedezéseket, előrejelzéseket közöljük (nóvák, szupernóvák, fényesebb üstökösök, kisbolygóokkultációk stb.). Küldjön megcímzett, felbélyegzett borítékokat — 5-5 db-ot — a Meteor szerkesztősége címére (1461 Budapest, Pf. 219.)!